

Inkluderende praksiser

Skolene i Fosenregionen

SePU er et anerkjent og betydningsfullt forsknings- og utviklingscenter i utdanningssektoren

Ann-Mari Rindarøy, SePU

Inkluderende praksiser

En felles retning, lokale behov

Mål for dagen

- Fortsette arbeidet med felles forståelse av inkludering
 - Operasjonalisering av inkludering
- Sammenheng og forskjell mellom erfart inkludering og pedagogisk praksis for å realisere inkludering
- Inkluderingsveilederens posisjon i arbeidet

Hvordan?

- Faglige innlegg
 - Ny kunnskap eller repetering med ny innsikt og andre perspektiv
- Aktiviteter
 - Summeoppgaver
 - Erfaringsdeling
 - Gruppeoppgaver
 - Reflektering og drøfting

Plan for denne økta

11:30	Bakgrunn, felles forståelse av inkludering Summeoppgaver underveis
12:00	Pause
12:15	Erfaringsdeling Å undersøke inkludering
13:00	Lunsj
13:45	Gruppeoppgave - Resultatkvalitet - Undersøkelse av erfart inkludering
14:45	Pause
15:00	Erfart inkludering og pedagogisk praksis Inkluderingsveilederen og Mitchell Summeoppgave underveis

Opplæringsprinsipper i norsk skole

- Inkluderende
 - Et tilfredsstillende opplæringstilbud til alle elever.
- Tilpasset
 - Et opplæringstilbud tilpasset den enkeltes forutsetninger.
- Likeverdig
 - Ingen får et bedre eller dårligere opplæringstilbud enn andre.

Summeoppgave 2 min:
Hva innebærer de tre hovedprinsippene i norsk skole (inkluderende, tilpasset og likeverdig) og hvordan henger de sammen?

Likeverd betyr lik behandling inntil ulikheten
rettferdiggjør ulik behandling

Meld. St. 6

(2019–2020)

Melding til Stortinget

Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Viderefører og bygger videre på prinsipper knyttet til tidlig innsats, inkludering og et godt tilpasset pedagogisk tilbud for alle.

Basert på
Nordahl-rapporten: Inkluderende fellesskap for barn og unge

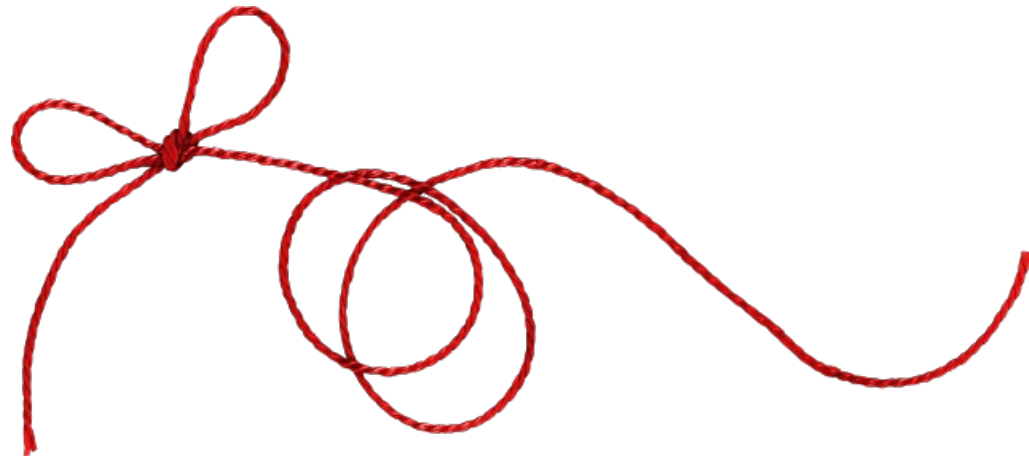
*Stoltenberg-utvalget: NOU 2019:3
Nye sjanser – bedre læring.
Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*

Nordahl-rapporten (2018, s.232)

I denne rapporten er det godt dokumentert at dette omfattende spesialpedagogiske systemet ikke fungerer etter hensikten. Dette kan oppsummeres i følgende punkter:

- 1. Det er et ekskluderende system der organiseringen og innholdet i tilbudet ofte innebærer en segregering ut av fellesskapene i skole og barnehage.*
- 2. Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging møter ofte voksne uten formell pedagogisk kompetanse.*
- 3. Det ventes for lenge før barn og unge får hjelp.*
- 4. Det er lave forventninger til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, og de har ikke en tilfredsstillende sosial og faglig læring og utvikling.*
- 5. En stor andel av fagpersonene bruker mye av sin tid på sakkyndighetsarbeid.*
- 6. Det er en stor andel barn og unge med behov for en særskilt tilrettelegging som ikke får nødvendig støtte og hjelp.*
- 7. Det eksisterer ikke kvalitetskrav til opplæring av barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging.*
- 8. PP-tjeneste og Statped har for stor avstand til den daglige praksis i barnehage og skole.*

Den røde tråd...

Kristian Øen:

- Ta med de overordnede begrepene og oversette til lokal praksis
 - Hva betyr det for oss? På vår skole? I mitt klasserom?
 - Gå ordentlig inn i diskusjoner rundt hva inkluderende praksis er på din arbeidsplass, i din praksis.
- Åpen for refleksjon, diskusjon og å undersøke egen praksis
- Alle voksne er enige om et felles ansvar for alle barn
 - Tro på at det er mulig

Lånt med godkjenning fra Ørland ungdomsskole

Ann-Mari Rindarøy, SePU

Forståelse av inkludering

- Inkludering forstås som en grunnleggende tanke- og handlemåte som skal prege de valg som gjøres i skolen.
- Barn og unge skal realisere sitt potensial for læring i inkluderende fellesskap. Dette innebærer både en faglig, språklig, sosial og personlig inkludering.
- Inkluderende skoler er en forutsetning for at det skal opprettholdes og videreutvikles et inkluderende og demokratisk samfunn der vi deltar i fellesskap med andre.

Nordahl & Overland, 2021

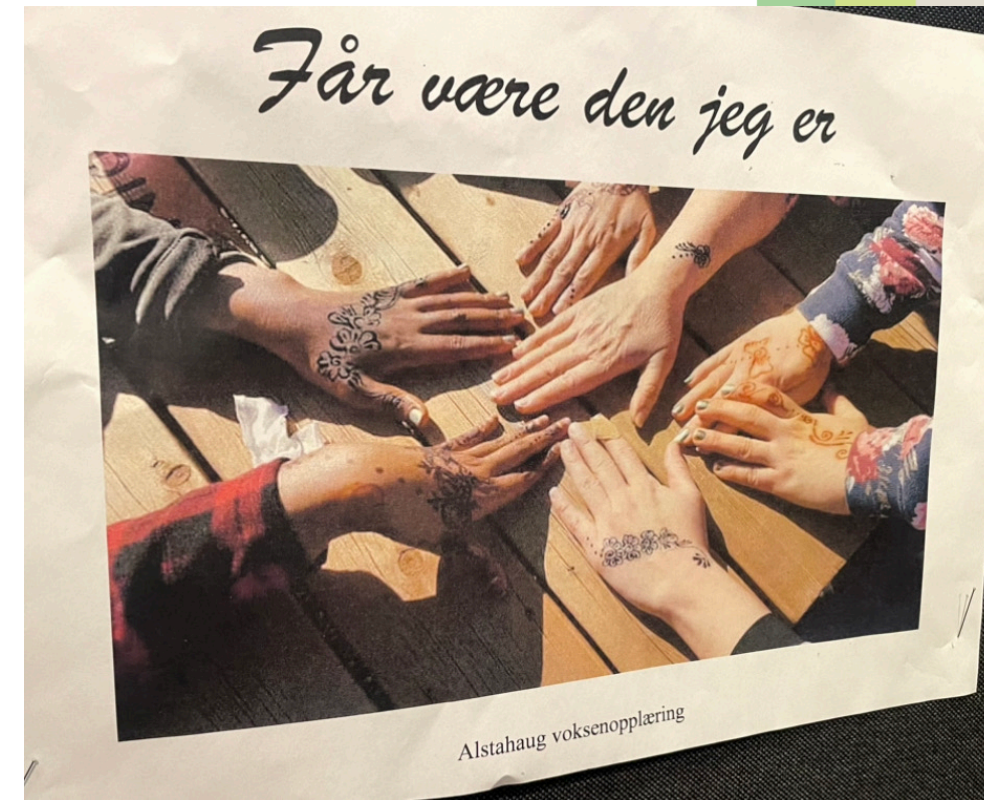
Å bli sett, at noen bryr seg om meg.
Å se dem som står alene eller er utenfor.
At noen hører på hva jeg har å si, at min stemme blir hørt, og at den teller. Alle får si sin mening.
Å være med å bestemme i situasjoner som handler om meg. Å få bli med i samtalen, også i skoletimene. Å være med på å bestemme innenfor fagene.

Fra *Inkluderingsboka* laget av
Indre Fosens ungdomsråd,
2021

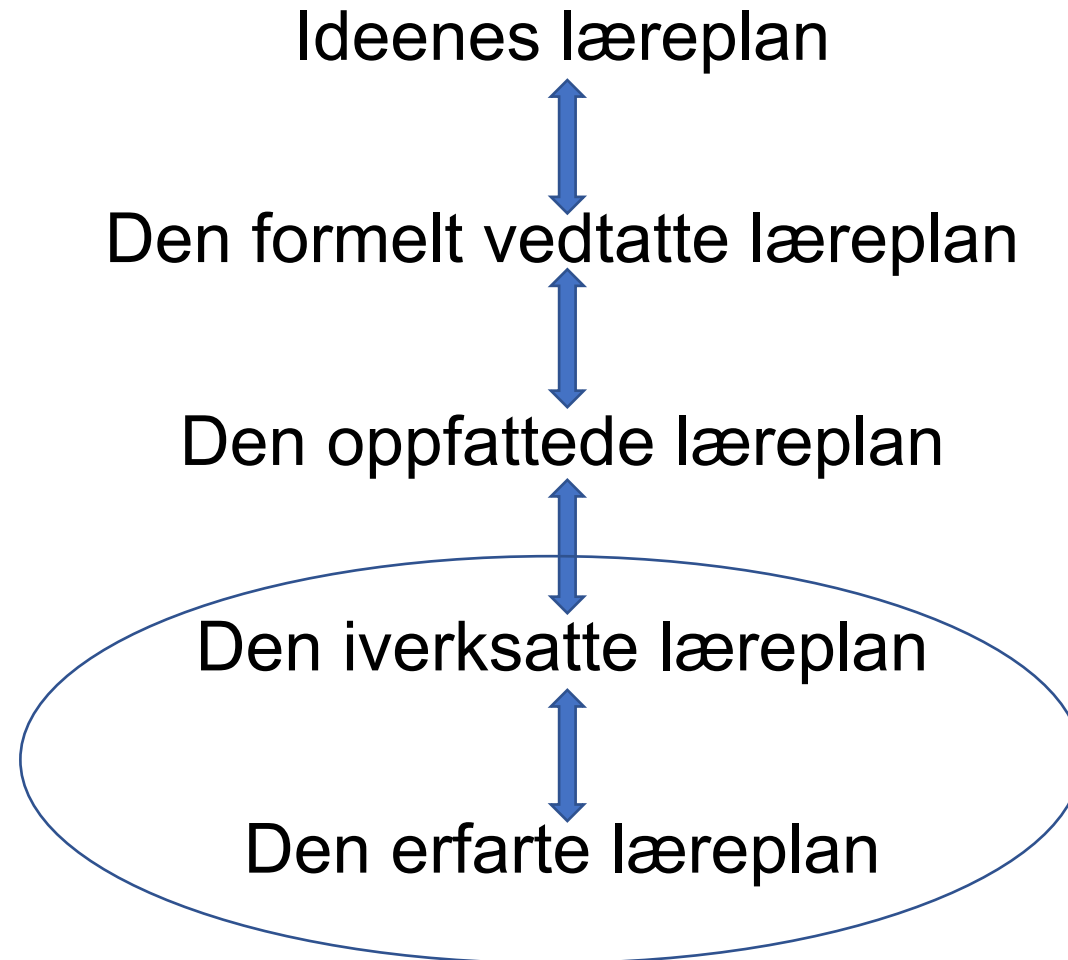
Forståelse av inkludering

- Skoler som skal realisere målene i fagfornyelsen må være inkluderende og gi alle like muligheter:
 - Alle blir møtt med høye forventinger og får realisert sitt potensial for skolefaglig læring.
 - Alle får delta aktivt i felleskap sammen med andre og lærer seg nødvendige sosiale ferdigheter
 - Alle opplever at de hører til, har venner og blir verdsatt i skolen

Læreplanens nivåer eller ansikter

(Goodlad, 1979)

Inkluderingsperspektiv

- Sosial inkludering (deltagelse og læring i sosiale fellesskap)
- Faglig inkludering (deltagelse i undervisning og læring)
- Psykisk inkludering (personlig opplevd inkludering)

Dette foregår i fellesskap:

- Formelle voksenstyrte læringsfellesskap
- Voksen - elev fellesskap
- Elev - elev fellesskap

Denne forståelsen av inkludering innebærer at det er skolen og de ansatte som må tilpasse og ta hensyn til variasjon i elevgruppa.

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

(Nordahl & Overland, 2021)

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper			
Voksen-elev fellesskap			
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre		
Voksen-elev fellesskap			
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	
Voksen-elev fellesskap			
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap			
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne		
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap			

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap		

Operasjonalisering av inkludering – en mulig tenkemåte

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap	Læring sammen med andre elever	

Utsøring av inkludering – en måte

Summeoppgave:
Hvordan gir denne fremstillingen av inkludering mening for deg?

Ut fra disse ni områdene for inkludering, hvilke elever eller elevgrupper kommer godt eller dårlig ut av det?

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Felle-elev fellesskaper voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap	Læring sammen med andre elever	Trivsel, vennskap og fravær av mobbing og andre krenkelser

Pause

Etter pausen erfaringsdeling knyttet til å lykkes med inkludering og gode eksempler på inkluderingspraksis som dere har i dag.

Erfaringsdeling

Beskriv en erfaring med å lykkes med inkludering. Forsøk å knytte den til de 9 områdene

- Hva gjorde dere?
- I hvilket område lå utfordringen?

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap	Læring sammen med andre elever	Trivsel, vennskap og fravær av mobbing og andre krenkelser

Erfaringsdeling

Per i dag hva er eksempler på inkluderende praksiser hos dere?

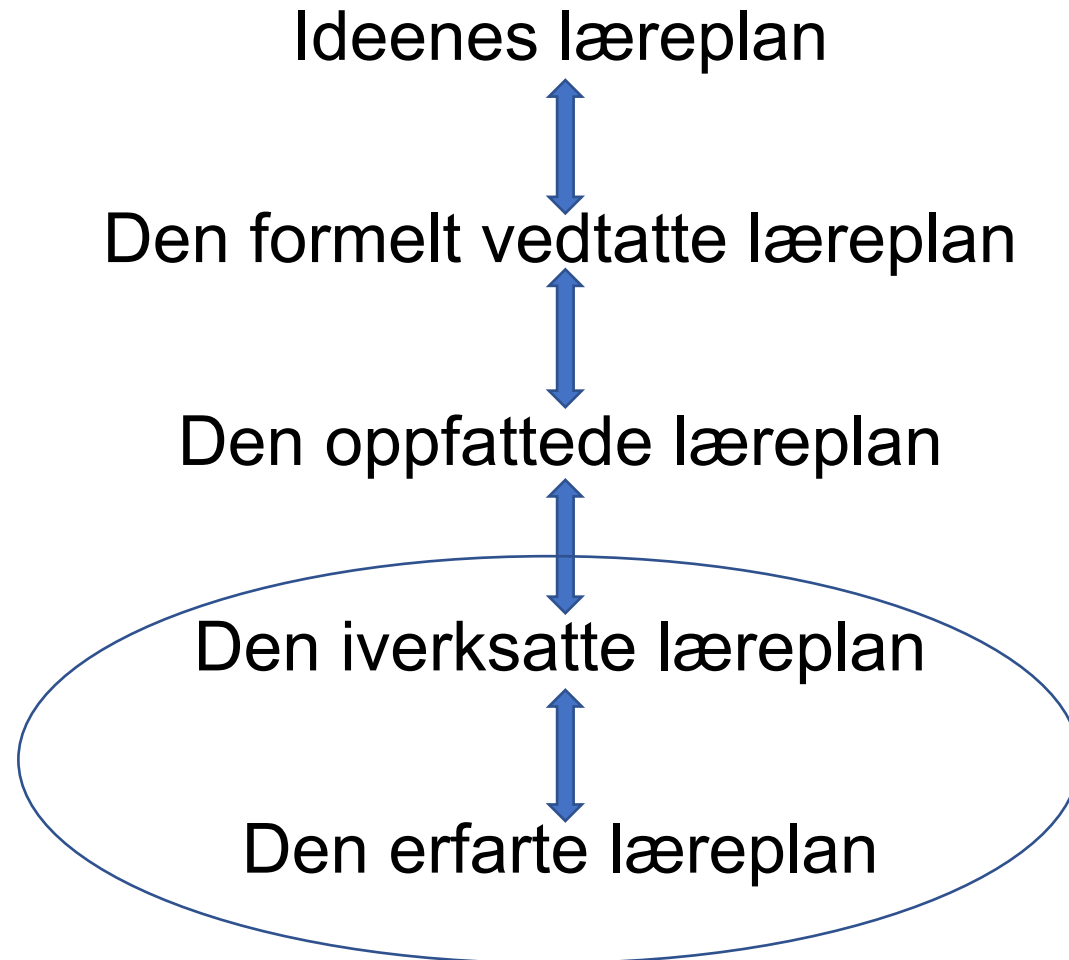
Ann-Mari Rindarøy, SePU

Bilde med tillatelse fra Marikollen skole

Læreplanens nivåer eller ansikter

(Goodlad, 1979)

Å undersøke erfart inkludering

- Hvilke data har dere innenfor hvert område som dere kan bruke for å undersøke kvaliteten på de ulike inkluderingsområdene på deres skole?

Metoder i datainnsamling

- Kvantitative metoder:
 - Nasjonale prøver
 - Elevundersøkelsen, Foreldreundersøkelsen
 - Grunnskolepoeng, skolebidragsindikator
 - SePU sin undersøkelse
 - Egne undersøkelser i kommunen/skolen
- Kvalitative tilnærming
 - Intervjuer/samtaler med ansatte på alle nivå, elever og foresatte
 - Observasjoner ute i skolen

Gruppeoppgave

Diskuter hvor og hvordan dere kan finne data om de 9 områdene?

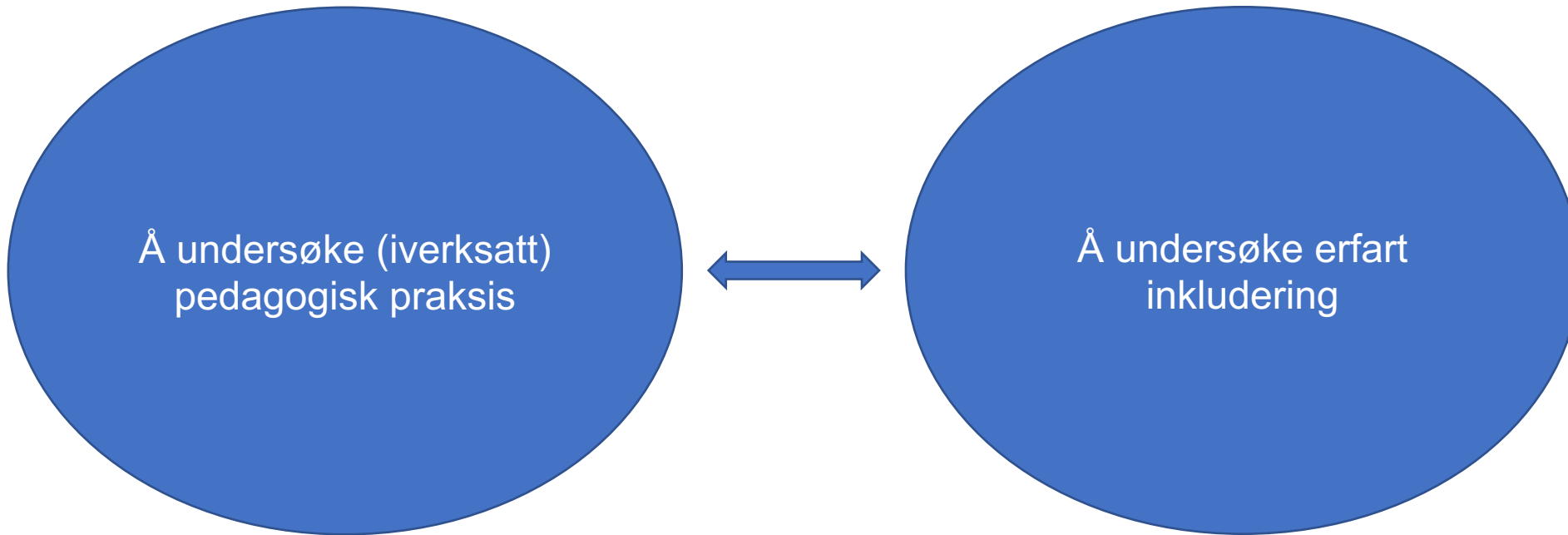
Knytt det gjerne sammen forarbeid om resultat kvalitet.

Skriv i egen tabell på bordet.

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap	Læring sammen med andre elever	Trivsel, vennskap og fravær av mobbing og andre krenkelser

Veien til inkluderende praksiser

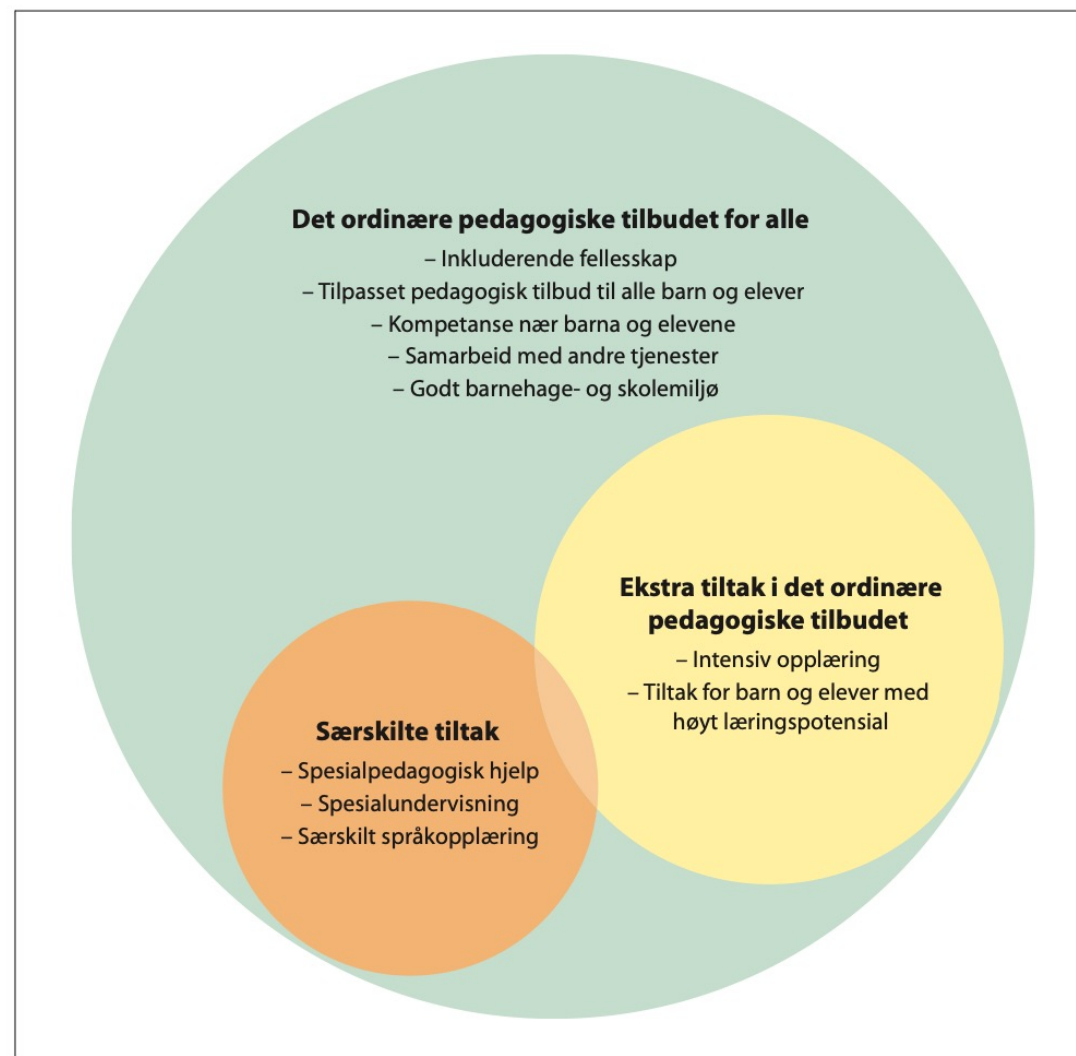

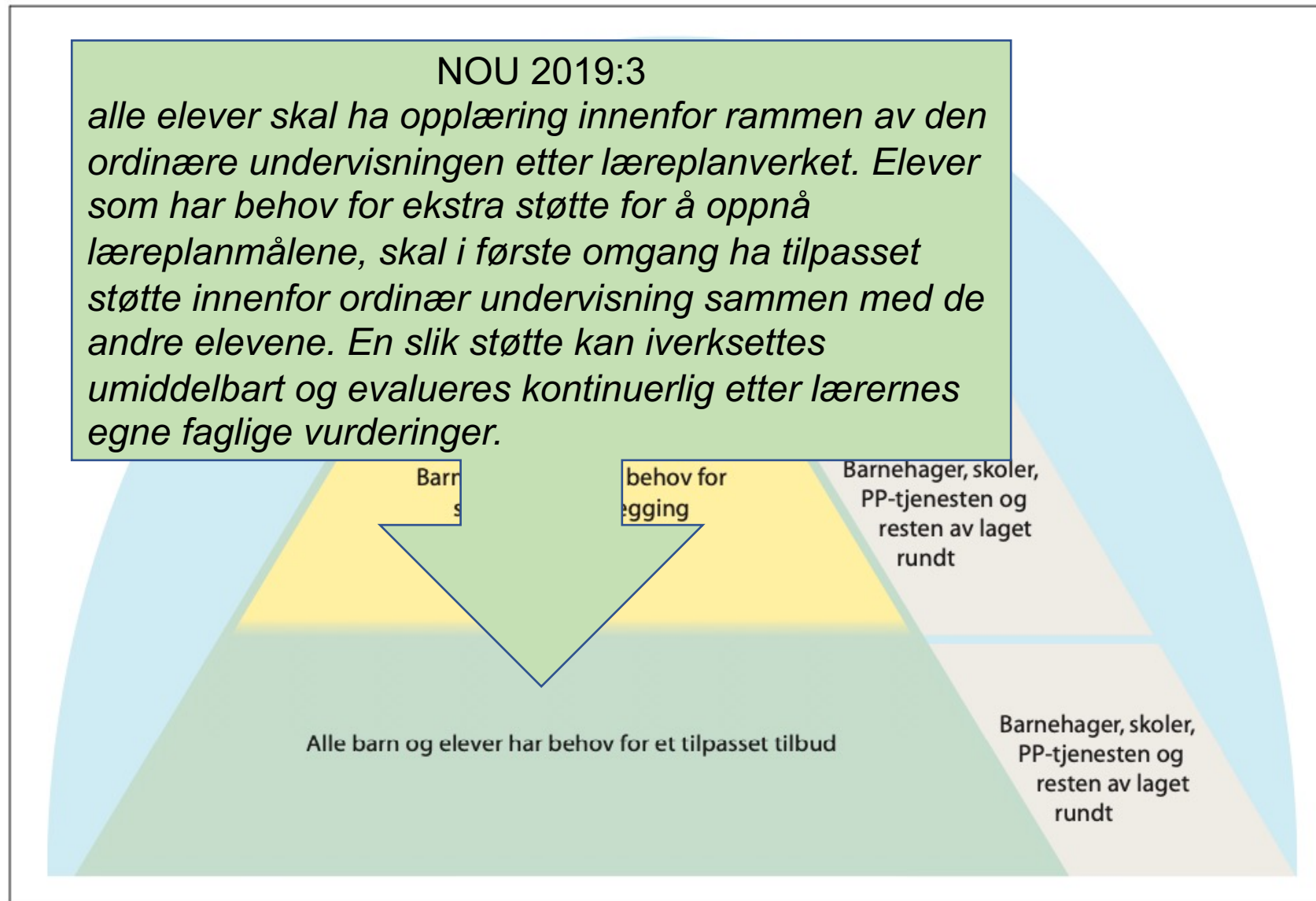
For å kunne utnytte og utvikle kompetansen i skolen er det nødvendig med et mer helhetlig regelverk som angir hvilket støttesystem skolene skal tilby alle elever

Stoltenberg-utvalget (NOU2019:3) foreslår en støttemodell med tre nivåer:

- støttenivå 1: tilpasset opplæring i ordinær undervisning.
- støttenivå 2: intensiv opplæring i kortere perioder.
- støttenivå 3: spesialundervisning etter sakkyndig vurdering.

Figur 3.2 Inkluderende fellesskap i barnehage og skole

Figur 7.1 Innsats rettet mot tre nivåer av behov

«Minst restriktive plassering»

«innebærer at alle barn og unge så langt det er mulig skal ha tilhørighet i fellesskapet, og den hjelp og støtte de trenger skal som hovedprinsipp gis i den enkelte klasse, skole og barnehage»

Summeoppgave

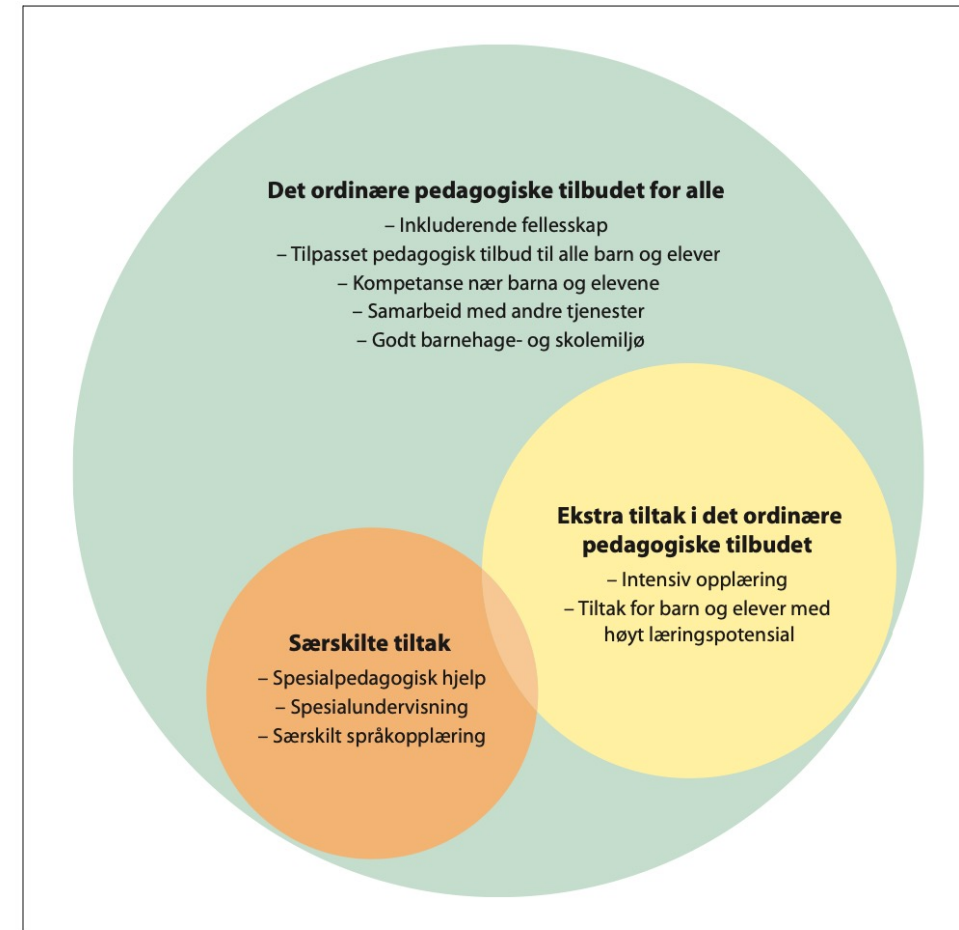
Reflekter og diskuter hvilke styrker og utfordringer dere har knyttet til å realisere pedagogiske tiltak med høy kvalitet innenfor de tre boblene.

2019–2020

Meld. St. 6

49

Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Figur 3.2 Inkluderende fellesskap i barnehage og skole

Inkluderingsveilederen

Utarbeidet av Indre Fosen kommune med Finn Yngvar Benestad som prosjektleder.

Forskningsbasert kunnskap i arbeidet med inkludering samlet på et sted.

Pedagogiske strategier som er basert på forskning (mulige tiltak).

Tar utgangspunkt i David Mitchells 10 faktorer for inkluderende opplæring.

I veilederen er det mange forslag til opplegg og oppgaver som kan brukes i utviklingsarbeid.

Inkluderingsveilederen

En veileder for inkluderende læringsmiljø
i barnehager og skoler

Utarbeidet av
Indre Fosen kommune
for alle kommuner i

V+P+5A+S+R+L

Oversatt til norsk av Statped: V + P + 3T + 2A + S +R + L ([lenke](#))

For inclusive education to be successful, I believe that all of these elements must be present. I am sure that you will have noticed that these elements define quality education for all learners (Mitchell, 2008, s. 29)

Drøftingsoppgave

Drøft Mitchell sine 10 faktorer for inkluderende opplæring og operasjonalisering av inkludering.

Hvordan kan vi se dem i sammenheng?
Hvordan kan vi bruke dem?

V + P + 3T + 2A + S + R + L

Visjon
 Plassering
 Tilpassede planer
 Tilpasset vurdering
 Tilpasset opplæring
 Adgang
 Aksept
 Støtte
 Ressurser
 Ledelse

	Sosial inkludering	Faglig inkludering	Personlig (opplevd) inkludering
Formelle voksenstyrte læringsfellesskaper	Deltagelse i pedagogiske aktiviteter sammen med andre	Et faktisk læringsutbytte og reell progresjon i læring	Opplevelse av autentisk mestring
Voksen-elev fellesskap	Bli sett og hørt av voksne	Feedback fra voksne og medvirkning i egen læring	Positiv og støttende relasjon til voksen
Elev-elev fellesskap	Aktiv deltagelse i sosiale fellesskap	Læring sammen med andre elever	Trivsel, vennskap og fravær av mobbing og andre krenkelser

Lekse til i morgen

Mail fra:

noreply@peanto

Husk å sjekke søppelpost!

Invitasjon

Trykk på lenka og lag et passord

Du har nå tilgang til nettressursen, som vi skal se nærmere på i morgen.

Dersom du ikke finner mailen hverken i søppel eller spam send en mail til: sigrid.nordahl@inn.no

**Høgskolen
i Innlandet**

Fredag 14. april

Siste økt før landing

Innhold

- Informasjon om aktivitetsplan 23/24
- Starte planleggingsarbeidet for egen enhet
- Informasjon om nettressursen

Plan

12:15 – 13:00

Plan for og aktiviteter i Inkluderende praksiser

13:00 – 14:30

Planlegging på egen enhet

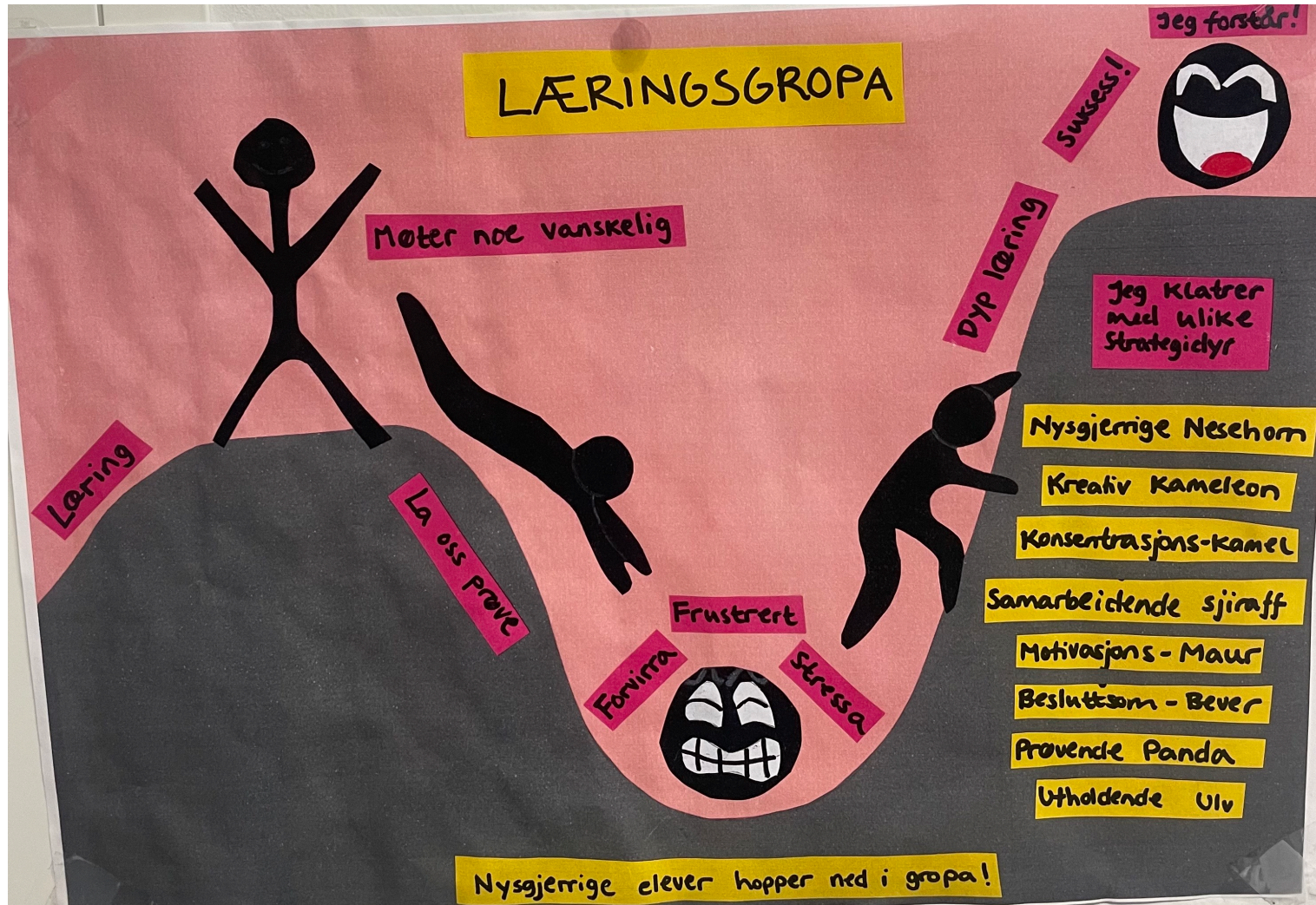
Evaluering og oppsummering (eget Forms-skjema)

14:30 – 15:00

SePUs nettressurs

Avslutning

Inkluderende praksiser - en læringsprosess

Ann-Mari Rindarøy, SePU

Bilde med tillatelse fra Nordseter skole

Innhold

1.	Prosjektbeskrivelse	3
1.1	Fosenregionen og SePU.....	3
1.2	Bakgrunn for «Inkluderende praksiser»	3
1.2.1	Kunnskapsgrunnlag	4
1.3	Overordnede mål for «Inkluderende praksiser»	4
2.	Overordnet forståelse av inkludering som felles retning.....	5
2.1	Kollektiv kapasitet og koherens	5
2.2	Inkludering som teoretisk tilnærming i kompetanseutvikling.....	6
2.3	Lokale analyser av inkludering	7
2.4	Systemteori som grunnlag for analyse og tiltak	9
3.	Kompetanseutvikling for inkluderende praksiser	10
3.1	Bruk av profesjonelle læringsfellesskap	10
3.2	Pedagogisk analyse som problemløsningsmodell	11
3.3	Regelmessige spørreundersøkelser.....	13
3.4	Kompetanseutvikling for ansatte i skolene og PPT	14
3.5	Tiltak for kompetanseutvikling.....	16
4.	Et inkluderende pedagogisk støttesystem	17
4.1	10-trinnsmodell for utvikling av støttesystemet	20
5.	Framdriftsplan.....	21
5.1	Forankring i kommunene	21
5.2	Roller og samlingspunkter i “Inkluderende praksiser”	21
5.3	Evalueringskvalitet	21
5.4	Framdriftsplan	22
	Litteraturliste.....	23

Dette har vi snakket om og jobbet med på Bårdshaug så langt:

- Forlovelsen Fosen og SePU
- Bakgrunn og målsetting
- Inkludering
 - Operasjonalisering av inkludering
 - Mitchells 10 faktorer for inkluderende opplæring
- Systemteori
- Ledelse av utviklingsarbeid og profesjonelle læringsfellesskap
 - Koherens
 - Kollektiv kapasitet
- Pedagogisk analyse

Aktivitetsplan Inkluderende praksiser i skolene i Fosen-regionen 2023/2024

Denne aktivitetsplanen bygger på partnerskapsavtale pr februar 2023 og prosjektbeskrivelsen for samarbeidet mellom Fosenregionen og SePU, samt møter. Formålet med denne aktivitetsplanen er å avklare innholdet for skoleåret 2023/2024

Utviklingsarbeidet er en dynamisk prosess som må tilpasses den enkelte skole. Det er derfor ikke angitt bestemte tidspunkter for alle aktivitetene, men milepæler og samlinger underveis i skoleåret. Det vil være viktig at den enkelte skole lager en god og konkret plan for sitt utviklingsarbeid.

Anbefalt litteratur til arbeidet:

Tilpasset opplæring og inkluderende støttesystemer (Nordahl & Overland, 2021)

Bruk av kartleggingsresultater i skolen (Nordahl, 2016)

Dette vet vi om pedagogisk analyse (Nordahl, 2012)

Forklaring til tabell		
Fellestid ved den enkelte skole	Arbeid i PLF	Skoleleder og ressurslærer ansvarlig
Oppfølgingspunkter	Støtte og hjelp i utviklingsarbeidet. Datofestede Digitale eller fysiske – mulighet for fysiske samlinger med SePU på skjerm	Skoleeier og SePU ansvarlig, skoleleder ressurslærere og PPT deltar.
Milepæler	Datofestede	Skoleleder og ressurslærer

Vår 2023			
Når	Aktivitet		Hvem
Mars	Forberedende oppgave sendes ut til Fosen-nettverket		Skoleledere
13.4 – 14.4	Møte i Fosen-nettverk på <u>Bårdshaug</u> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeid med felles forståelse av Inkluderende fellesskap og Inkluderingsveilederen - Skape oversikt over aktiviteter i planen for kommende skoleår - Reflektere over hvordan aktivitetene kan bidra til kompetanseutvikling og praksisutvikling - Forberede mellomarbeid fram til milepæl 1 	Forarbeid	Skoleeier Skoleledere Ressurslærere PPT SePU
19.4 27.4	<u>Webinar</u> – opplæring for administratorer i nettressursen To muligheter (samme innhold begge dager): Onsdag 19. april kl. 12:30-14:00 https://inn.zoom.us/j/69332396787?pwd=TzJFdVZZRGJHUmMwTFRhdWxrZE5ldz09 Meeting ID: 693 3239 6787 Passcode: 964225 Torsdag 27. april kl. 14:00-15:30 https://inn.zoom.us/j/62835857411?pwd=TXFJSkRULzhlVUtibWVYRlFCZStKQT09 Meeting ID: 628 3585 7411 Passcode: 350141		Skolens administrator av nettressurs
	Oppdrag fram til milepæl 1 <ul style="list-style-type: none"> - Alle skolene tar utgangspunkt i konkretisering av inkluderende fellesskap og gjennomfører en behovsanalyse for hvilke områder skolen har mest behov for å <u>fokusere på</u> i kommende skoleår. - I behovsanalysen anvender skolene eget datagrunnlag og involverer profesjonsfellesskapet - PP-tjenesten deltar i arbeidet med utvikling av behovsanalyse på skolene - Skolen arbeider med utarbeidelse av plan for skoleåret 23/24 	Ressurser: <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon fra <u>Bårdshaug</u> - Inkluderingsveilederen - SePU sin nettressurs 	Skoleleder Ressurslærere PPT

Høsten 2023			
Når	Aktivitet		Hvem
14.8 Indre Fosen 15.8 Ørland 16.8 Osen og Åfjord	Planleggingsdag for alle ansatte (delt i 3) <ul style="list-style-type: none"> - Mål og plan for «Inkluderende praksiser» - Inkludering og Inkluderingsveilederen - Pedagogisk analyse 		Alle
	Skolene repeterer arbeidet fra planleggingsdagene Introduseres for skolens plan	SePU lager opplegg som skolene kan bruke. 1-2 økter som ligger i nettressursen til SePU.	Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT
1.9	Milepæl: <ul style="list-style-type: none"> - Skolene har en plan for arbeidet med «Inkluderende praksiser» i skoleåret 23/24 - Skolen har organisert lærergrupper og strukturert kommunikasjon mellom lærergrupper og ledelse - Skolene har kommet fram til sitt fokus for inkludering og utformet et overordnet mål. - Skolene har fått informasjon om pedagogisk analyse Representanter fra hver skole har igangsatt arbeid med kompetansepakke om pedagogisk analyse for gruppeledere.	Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa	

	<p>Skolene arbeider med innhenting av data for hver klasse knyttet til skolens overordnede mål.</p> <p>Arbeid med konkretisering av problemformulering og målformulering for utfordringen i den enkelte klasse.</p>	<p>Ressurser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilgang til digital kompetansepakke om pedagogisk analyse - Tilgang til digital pedagogisk analyse - Bruk av kartleggingsresultater i skolen (Nordahl, 2016) 	<p>Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT</p>
28.9	<p>Digital samling hvor PPT og alle skolene deltar med «utvidet ledergruppe»</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kort repetisjon om pedagogisk analyse fra planleggingsdag - Deling av arbeidet så langt med problemformulering og målformulering mellom trier av skoler med støtte fra skoleeiere og PPT - Spørsmål og svar om videre arbeid med analyse av opprettholdende faktorer 		<p>Skoleeier Skoleleder Ressurslærere PPT SePU</p>
6.10	<p>Milepæl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hver klasse har utviklet en problemformulering - Hver klasse har utviklet en konkret målformulering 	<p>Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa</p>	
24.10 og 25.10	<p>To-dagers samling for PPT og andre ressurspersoner med opplæring i pedagogisk analyse</p>		<p>PPT Ressurspersoner fra skolene? SePU</p>
	<p>Skolene gjennomfører observasjoner og elevsamtaler i klassene</p> <p>Skolene arbeider med analyse av opprettholdende faktorer for problemformuleringen</p>	<p>Ressurser: Inkluderingsveilederen Veiledning fra PPT</p>	<p>Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT</p>

15.11	<p>Fysisk samling hvor PPT og alle skolene deltar med «utvidet ledergruppe»</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deling av arbeidet så langt med opprettholdende faktorer mellom trioer av skoler med støtte fra skoleeiere og PPT - Spørsmål og svar om videre arbeid med utvikling av tiltak 		<p>Skoleeier Skoleleder Ressurslærere PPT SePU</p>
29.11	<p>Milepæl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hver klasse har utviklet en analyse av opprettholdende faktorer 	<p>Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa</p>	
29.11	<p>Digitalt pedagogisk fagtorg</p> <p>Felles oppstart – gjennomføring av tiltak 4-5 fagøker som kan velges basert på behov knyttet til analysen som er gjort</p> <p>Forslag: utgangspunkt i Inkluderingsveilederen og de tre T-ene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilpassede pedagogiske planer - Tilpasset vurdering - Tilpasset opplæring 		<p>Alle</p>
	<p>Skolene arbeider med utvikling av tiltak for hver klasse</p>	<p>Ressurser: Inkluderingsveilederen</p>	<p>Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT</p>

Vår 2024			
Når	Aktivitet		Hvem
	Skolene arbeider videre med utvikling av tiltak for hver klasse Skolene lager plan for gjennomføring av tiltak	Ressurser: Inkluderingsveilederen	Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT
22.1-24.1	Kommune-/skolebesøk - SePU, skoleeier og PPT besøker 2 skoler i hver kommune for å støtte arbeidet med pedagogisk analyse. - Skoleledere og ressurslærere ved skolene deltar også på besøkene. - Alle bidrar inn i den dialogbasert veiledningssamtalen i etterkant av besøket, og i felles samtale til slutt.	Skoleeier kartlegger hvilke 2 skoler som har behov for støtte knyttet til sin pedagogiske analyse.	SePU Skoleeier Skoleleder PPT
25.1	Fysisk samling hvor PPT og alle skolene deltar med «utvidet ledergruppe» - Forelesning om støtte til gjennomføring av tiltak - Deling av arbeidet med tiltaksutvikling mellom trioer av skoler med støtte fra skoleeiere og PPT - Spørsmål og svar om videre arbeid med observasjon av tiltak		Skoleeier Skoleleder Ressurslærere PPT SePU
16.2	Milepæl: - Hver klasse har utviklet tiltak og plan for gjennomføring av tiltak	Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa	
	Skolene arbeider med gjennomføring av tiltak Observasjon i den enkelte skole (leder/kollega?)		Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT

11.4 – 12.4	Fosennettverk <ul style="list-style-type: none"> - Pedagogisk ledelse av kompetanseutvikling - Forberedelse til skoleåret 24/25 - Forelesning om evaluering - Deling av arbeidet med gjennomføring og observasjon - Spørsmål og svar om videre arbeid med evaluering 		
	Skolene arbeider med evaluering av gjennomført tiltak og veien videre		Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT
1.5	Milepæl mai: <ul style="list-style-type: none"> - Hver klasse har gjennomført evaluering og planlagt videreføring av tiltak 	Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa	
	Skolen evaluerer sitt arbeid med det første året med «Inkluderende praksiser».	Skolene sender tilbakemelding til skoleeier og prosjektgruppa	Skoleleder Ressurslærer PLF på den enkelte skole PPT
15.5	Digital samling hvor PPT og alle skolene deltar med «utvidet ledergruppe» <ul style="list-style-type: none"> - Evaluering av første år i «Inkluderende praksiser» - Se fremover - Planleggingsdager august 2024 		Skoleeier Skoleleder Ressurslærere PPT SePU

Roller	Ansvar og aktiviteter
Prosjektleder - Region - SePU Skoleeiere	Lede arbeidet og lage årlige handlingsplaner for hele regionen Sørge for god dialog med skoleleder og PP-tjenesten Dele skoleledere inn i nettverksgrupper Delta i samlinger. Skoleeier arrangerer, i samarbeid med SePU, oppfølgingsmøter digitalt eller fysisk for skoleledere og ressurslærer i løpet av året (blått). Det er for eksempel mulig å arrangere fysisk samlinger med SePU som digital deltaker.
Skoleledere	Lede arbeidet med kompetansepakker ved egen skole og lage årlige handlingsplaner. Velge ressurslærere som har gode ferdigheter i møteledelse og kan bidra i ledelse av utviklingsarbeidet ved skolen. Lage møteplan for samarbeid med skoleleder og gruppeleder i egen skole. Gjennomføre minimum to møter i semesteret Arbeide med forankring av pedagogisk analyse i personalet. Sørge for opplæring til nyansatte underveis. Delta på samlinger for ledere
Ressurslærere	Planlegge, forberede og gjennomføre utviklingsarbeidet sammen med skoleledelsen. Delta på digitale samlinger. Bidra i ledelse av utviklingsarbeidet i PLF ved skolen.
Alle ansatte PLF	Delta i utviklingsarbeidet etter oppsatt plan. Gjennomføre pedagogisk analyse, med utgangspunkt i overordnet behov for skolen. PLF = det profesjonelle læringsfelleskap
PPT	Delta aktivt i utviklingsarbeidet ved skolene. Delta i digitale samlinger. Gjennomføre 2 dagers opplæring i pedagogisk analyse. Bistå og veilede skolene i arbeidet med pedagogisk analyse, både med tanke på innhenting av data, analyse, utarbeiding av tiltak og evaluering.

Oppdrag

Frem til milepæl 1

- Alle skolene tar utgangspunkt i konkretisering av inkluderende fellesskap og gjennomfører en behovsanalyse for hvilke områder skolen har mest behov for å fokusere på i kommende skoleår.
- I behovsanalysen anvender skolene eget datagrunnlag og involverer profesjonsfellesskapet
- PP-tjenesten deltar i arbeidet med utvikling av behovsanalyse på skolene
- Skolen arbeider med utarbeidelse av plan for skoleåret 23/24

Konkrete tips i dag

- Hvilke data har vi knyttet til inkludering ved vår enhet i dag? Hva mangler vi eller hva trenger vi å vite mer om? Ta utgangspunkt i gruppearbeidet vi gjorde i går.
- Datagrunnlaget anvendes til analyse og avgrensning av hvilket område skolen skal fokusere på i sitt forbedringsarbeide.
 - Hvordan vil dere involvere profesjonsfellesskapet og PPT i dette?
 - Dette fokusområdet blir utgangspunkt for videre arbeid med analyser av egen praksis, vurdering av behov for kompetanseutvikling og evaluering.
- Sette inn fastsatte datoer og milepæler i plan.
- Rigg av organisasjon. Legge til rette for PLF.
- Se tilbake på tidligere pedagogiske analyser? Lagre fra gammel nettressurs!

Nettressursen

- En plattform for
 - Forskningsbasert kunnskap
 - Ressurser til ledelse av utviklingsarbeid
 - Informasjon knyttet til Inkluderende praksiser
- Et digitalt verktøy
 - Pedagogisk analyse
 - Struktur og systematikk

Litteraturliste

- Inkluderingsveilederen. <https://www.indrefosen.kommune.no/f/p1/i83f85cec-3c55-4959-8a03-810bbab4301e/20220519-veileder-i-inkludering-for-fosen-regionen-ferdig-dokument.pdf>
- Meld. St. 6 (2019–2020). *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>
- Mitchell, D (2008). *What really works in special education and inclusive education*.
- Nordahl, T & Overland, T (2021). *Tilpasset opplæring og inkluderende støttesystemer*.
- Nordahl, T m.fl (2018). *Inkluderende fellesskap for barn og unge*.
- NOU 2019:3 *Nye sjanser – bedre læring — Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. Kunnskapsdepartementet
- St.meld 6 2019-2020 *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>